

धिंगरी आळिंबीची लागवड (प्लुरोटस पाजर काज)

- १) भाताचा किंवा गव्हाचा पेंढा १ किलो वजन करून घ्यावा.
- २) त्याचे दोन ते तीन इंच लांबीचे तुकडे करून घ्यावे व पोत्यात भरून थंड पाण्यात ८-१० तास भिजत ठेवावे.
- ३) जादा पाण्याचा निचरा होऊ द्यावा.
- ४) नंतर ते पोते रुंद तोंडाच्या भांड्यांमध्ये गरम पाण्यात (९० अंश से.) २० मिनिटे निर्जंतुक करण्यासाठी बुडवून ठेवावे. अथवा ८० अंश से. पाण्याच्या वाफेमध्ये ३० मिनिटे ठेवावे.
- ५) पोते पाण्यातून काढून जादा पाण्याचा निचरा होऊ द्यावा.
- ६) ३५ सें.मी. व्यास आणि ५५ सें.मी. उंची असलेली पॉलिथिन पिशवी घेऊन ४ टक्के फॉर्मॅलिनने निर्जंतुक करावे.
- ७) या पिशवीमध्ये निर्जंतुक केलेले काड १०० ग्रॅम आळिंबीचे बी आणि २० ग्रॅम डाळीचे पीठ यांचे एकावर एक असे पाच ते सहा थर द्यावे. पिशवीस लंबगोल आकार द्यावा. पिशवीचे तोंड दोऱ्याने बांधावे. पिशवीस सर्व बाजूने टाचणीने भोके पडून निवाऱ्याचा ठिकाणी १५ दिवस ठेऊन द्यावी.
- ८) साधारणपणे १५ ते २० दिवसात काडावर पांढऱ्या बुरशीची वाढ झालेली दिसते यावेळी पिशवी फाडून बाजूस काढावी आणि काडाचा लंबगोल बेड स्टॅण्डवर ठेवावा.
- ९) साधारणपणे दिवसातून दोन ते तीन वेळा पाणी काडाच्या गड्ड्यावर फवारावे.
- १०) आर्द्रता ८० ते ८५ % व तापमान २० अंश ते ३० अंश से. दरम्यान राहिल याची दक्षता घ्यावी.
- ११) पॉलिथिनच्या पिशवी फाडून काढल्यानंतर साधारणपणे आठ दिवसात आळिंबी तयार होते. तयार झालेली आळिंबी चाकूने कापून घ्यावी व पॉलिथिनच्या पिशवीत भरून ताजी विकावी.
- १२) पहिली काढणी पिशवी भरल्यापासून २४ ते २५ दिवसात होते. त्यानंतर १० ते १२ दिवसांच्या अंतराने दुसरी, तिसरी व चौथी काढणी होते.
- १३) प्रत्येक काढणीनंतर गड्ड्यावर ०.०२% म्यॅलेथिऑन मारून कीटकांचा बंदोबस्त करावा.
- १४) तसेच प्रत्येक काढणीनंतर गड्ड्यावरील १ सें.मी. थर खरडून काढावा व पाण्याची फवारणी दररोज हलकीशी करावी.
- १५) या जातीची आळिंबी उन्हामध्ये २ दिवसात सहजरित्या वाळविता येतात.
- १६) सर्वसाधारणपणे एका गड्ड्यातून १ किलो ताजी आळिंबी मिळते.
- १७) ताज्या आळिंबीचा किलोस २० ते २५ रुपये व वाळलेल्या आळिंबीस किलोस १०० ते १२० रुपये दर मिळतो.

**फळे, भाजीपाला व आळिंबी यामधील जीवनसत्वांचा तुलनात्मक तक्ता:
(प्रति १०० ग्रॅम ओल्या तत्वावर)**

अ.क्र.	नाव	निरूपयोगी भाग टक्के	पाणी टक्के	प्रथिने टक्के	स्निग्ध पदार्थ टक्के	पिष्टमय टक्के	खनिजद्रव्ये टक्के
भाजीपाला							
१	फुलकोबी	२०	९०.१	२.६	०.४	४.०	१.०
२	बटाटा	५	७४.१	१.६	०.१	२२.६	०.६
३	टोमॅटो(हिरवे)	२	९३.१	१.९	०.१	३.६	०.६
फळे							
१	सफरचंद	२५	८४.६	०.२	०.५	१३.४	०.३
२	केळी	३५	७०.१	१.२	०.३	२७.१२	०.८
३	द्राक्षे	२०	८८.५	१.०	०.१	१०.००	०.४
आळिंबी							
१	बटण आळिंबी	००	९१.०	३.५	०.४	२.२४	०.९०
२	धिंगरी आळिंबी	००	९१.०	४७.९३	२.२६	२.६	०.४६

टीप - सविस्तर माहितीसाठी व बियाणासाठी (स्पॉन) खालील पत्त्यावर संपर्क साधावा.

कवक शास्त्रज्ञ

अखिल भारतीय समन्वित आळिंबी सुधार योजना

वनस्पती रोग शास्त्र विभाग, कृषी महाविद्यालय

पुणे - ४११००५